

Doručování do zahraničí v trestním řízení

Doručení písemnosti v trestním řízení osobě v cizím státě poštou je možné, jen stanoví-li tak vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 340/2007, ze dne 25.4.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném V. D., a R. T., proti usnesení Krajského soudu v Plzni sp. zn. 50 To 392/2005 ze dne 29. 6. 2006, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu Plzeň - město pod sp. zn. 1 T 94/2004, tak, že z podnětu dovolání obviněného V. D., podle § 265k odst. 1 trestního řádu a za přiměřeného použití ustanovení § 261 trestního řádu též ohledně obviněného R. T., se usnesení Krajského soudu v Plzni sp. zn. 50 To 392/2005 ze dne 29. 6. 2006 a rozsudek Okresního soudu Plzeň - město sp. zn. 1 T 94/2004 ze dne 3. 3. 2005 zrušují. Podle § 265k odst. 2 trestního řádu se zrušují také všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l trestního řádu se Okresnímu soudu Plzeň - město přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu Plzeň - město sp. zn. 1 T 94/2004 ze dne 3. 3. 2005 byli dovolatelé V. D. a R. T. uznáni vinnými trestnými činy loupeže podle § 234 odst. 1 trestního zákona (dále jen tr. zák.) a neoprávněného držení platební karty dle § 249b tr. zák., jako spolupachatelé dle § 9 odst. 2 tr. zák., když příslušný skutkový děj je podrobně popsán ve výrokové části citovaného rozsudku. Za uvedené trestné činy byli každý z nich odsouzeni k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let a šesti měsíců, pro jehož výkon byli zařazeni do věznice s ostrahou. Podle § 57 odst. 1, odst. 2 tr. zák. byl každému z nich uložen též trest vyhoštění z území České republiky na dobu pěti let. Dle § 228 a § 229 trestního řádu (dále jen tr. ř.) bylo následně rozhodnuto o uplatněných nárocích na náhradu škody.

V předmětné věci podali R. T. a JUDr. V. L., obhájce obžalovaného V. D., proti němuž bylo vedeno řízení jako proti uprchlému, odvolání, o kterých rozhodl Krajský soud v Plzni usnesením sp. zn. 50 To 392/2005 dne 29. 6. 2006 tak, že je jako nedůvodná podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti shora citovanému usnesení odvolacího soudu podali V. D. a R. T. dovolání, a to včas, prostřednictvím svých obhájců a za splnění i všech dalších, pro podání dovolání zákonem vyžadovaných náležitostí.

V. D. označil jako dovolací důvody ty, které jsou uvedeny v ustanovení § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. ve spojení s § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. a dále dovolací důvod dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V rámci uplatněných důvodů dle § 265b odst. 1 písm. d) a l) tr. ř. uvedl, že proti němu bylo vedeno trestní řízení u obou soudů dle ustanovení § 302 - § 306a tr. ř. jako řízení proti uprchlému. Soudy rozhodly o takovém způsobu vedení řízení na základě neúspěšné doručování písemností na jeho adresu, kterou uvedl při veřejném zasedání dne 10. 4. 2003, tj. N. R., V.23, U. Na tuto adresu se ovšem nepodařilo doručit obsílku předvolání k hlavnímu líčení na den 27. 1. 2005, ani další zásilky opakovaného usnesení o nákladech obhajoby. Zásilky byly vráceny poštou s rozdílnými důvody neúspěšného doručení, a to „inconnu - neznámý“, „refusé - odmítl“, „décédé - zemřel“ (když tento poslední důvod byl dle prohlášení jeho obhájce JUDr. L., uveden též na jím poslané zásilce s obsahem nálezu Ústavního soudu). Podle informace, jaké se ovšem odvolacímu soudu dostalo dne 7. 10. 2005 ze strany Ministerstva spravedlnosti, se dovolatel ze svého výše uvedeného bydliště odstěhoval. Za tohoto stavu věcí, kdy bylo doručováno poštou na dřívější adresu, kde se nezdržoval, nelze dle jeho názoru ve smyslu shora uvedeném dospět k závěru, že odmítal převzít zásilky trestních orgánů ČR a že tedy bylo důvodné vést proti němu řízení jako proti uprchlému. Kromě toho poukázal na komentář k ust. § 384 tr. ř. (Beckova edice, 2002), z něhož se podává, že doručování soudních písemností na Ukrajinu poštou není přípustné a že sem lze doručovat pouze prostřednictvím justičního orgánu. Poukázal též na náleze Ústavního soudu ze dne 9. 11. 2000, sp. zn. III. ÚS 325/2000, dle něhož nelze usoudit, že se obviněný trestnímu stíhání vyhýbá, pokud doručování písemnosti nebylo prováděno způsobem, který umožňuje zákon a nebyly tak využity možnosti, které k doručení písemnosti mohly vést. Vzhledem k tomu, že v dané věci nebyly dány podmínky k

provádění řízení proti uprchlému, byla tak porušena ust. § 265b odst. 1 písm. d) a l) tr. ř. ve spojení s ustanovením § 202 odst. 2 a 4 tr. ř. a § 263 odst. 4 tr. ř.

Ke druhému dovolacímu důvodu dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V. D. uvedl, že nesouhlasí s tím, že skutek spočívající v odcizení tašky poškozenému, v níž dle tohoto měly být mimo jiné platební karty VISA a MAX, byl soudy posouzen jako trestný čin neoprávněného držení platební karty podle ustanovení § 249b tr. zák. V tomto směru se odvolal ve smyslu ustanovení § 314h odst. 1 tr. ř. na závazný právní názor Ústavního soudu v jeho nálezu sp. zn. IV. ÚS 37/03 ze dne 17.6.2004. Odvolací soud totiž nevzal do úvahy jeho čl. IV., dle něhož došlo rozhodnutími obecných soudů k porušení ústavních práv obviněného, neboť ze zjištěného skutkového stavu věci nelze dovodit závěr o jeho vině, a jednak zejména čl. VI., v němž se uvádí, že závěr o eventuálním úmyslu musí být opřen o konkrétně zjištěné skutečnosti. Tvrzení odvolacího soudu, že obvinění museli předpokládat, že poškozený může mít platební karty ve svých osobních věcech, postrádá jakékoliv zdůvodnění a svou povahou se blíží konstatování údajné notoriety. Dle Ústavního soudu je při dokazování v trestním řízení takovýto způsob argumentace nepřijatelný. Na závěr navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) napadené usnesení Krajského soudu v Plzni sp. zn. 50 To 392/2005 a předcházející rozsudek Okresního soudu Plzeň - město sp. zn. 1 T 94/2004 zrušil a přikázal Okresnímu soudu Plzeň - město, aby věc znovu projednal a rozhodl.

R. T. ve svém mimořádném opravném prostředku uplatnil dovolací důvod, který je obsažen v ust. § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., když uvedl, že v jeho případě nebyla dodržena základní zásada trestního práva, a to zásada in dubio pro reo, neboť soud nevycházel z verze pro obviněného příznivější, resp. nejpříznivější, neboť nedostatek důkazů nelze v žádném případě přičítat k tíži obviněného. Nebyl dle něj prokázán žádný relevantní motiv k tomu, aby poškozeného okradl, když u sebe měl dostatek finančních prostředků, na území České republiky se zdržoval legálně a nebyl nikdy v minulosti soudně trestán s tím, že i z vazby byl hodnocen jako osoba zcela nekonfliktní a nenásilnické povahy. Jediným důkazem, o který soudy stále opírají svůj výrok o vině, je výpověď poškozeného, jež byla dle jeho názoru v rámci dokazování zpochybněna, a proto se jeví jako zákonité, že je nutno tuto považovat za nevěrohodnou.

Dále má za to, že jednáním popsaným v rozhodnutí nemohl spáchat trestný čin neoprávněného držení platební karty dle § 249b tr. zák., neboť si v žádném případě neopatřoval nepřenosnou platební kartu jiného a v dané souvislosti nebylo nijak prokázáno naplnění všech znaků dané skutkové podstaty tohoto trestného činu. Jeho jednání by tak mohlo být kvalifikováno pouze jako jednání, kterým byl spáchán trestný čin loupeže dle § 234 odst. 1 tr. zák. Je přesvědčen, že soudy obou stupňů opětovně v dané věci rozhodující, ponechaly zcela bez povšimnutí výše zmiňovaný nálezný Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 37/03, jakož i jeho odůvodnění, přičemž de facto i de iure rozhodly shodně jako ve svých předchozích rozhodnutích, a to jak ve výrocích o vině, tak i o trestu (s moderací výše trestu v novém rozhodnutí soudu prvního stupně). Je zřejmé, že pokud došlo po zrušení rozhodnutí Ústavním soudem k nějaké změně důkazní situace, pak pouze ve prospěch obviněného (prokázání, že předmětná ulice není slepá, neboť pokračuje po ní cestou mimo intravilán obce, když je slepou pouze v dopravním smyslu). Shodně s názorem Ústavního soudu obsaženým v jeho nálezu připomněl, že pouhé jakési vnitřní přesvědčení soudu bez odpovídajících a jednoznačných důkazů nemůže v demokratické společnosti postačovat k vynesení odsuzujícího rozsudku. Dodal, že i v případě pozitivního rozhodnutí v otázce viny u obviněného pak tento mohl teoreticky spáchat ve spolupachatelství dle § 9 odst. 2 tr. zák. pouze „prostý“ trestný čin loupeže dle § 234 odst. 1 tr. zák. Již jen z toho důvodu je patrné, že i jemu uložený trest není a nebyl ani v souladu s ust. § 23 a § 31 a násl. tr. zák., navíc když byl ukládán osobě bezúhonné a i z vazby hodnocené jako zcela bezproblémové a nekonfliktní, jako nepodmíněný a úhrnný. Proto požádal Nejvyšší soud, aby rozhodl tak, že se usnesení Krajského soudu v Plzni sp. zn. 50 To 392/2005, vztahmo k rozsudku Okresního soudu Plzeň - město sp. zn. 1 T 94/2004, a to v celém rozsahu (ve všech výrocích týkajících se obviněného) zrušuje s tím, že Nejvyšší soud bude paralelně postupovat ve smyslu § 265l odst. 1, odst. 3 tr. ř., eventuálně sám poté rozhodne ve věci rozsudkem dle § 265m tr. ř.

K podanému dovolání se písemně vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství České republiky (dále jen státní zástupce). Ve svém vyjádření k dovolání V. D. uvedl, že jeho námitka uplatněná v rámci dovolacího důvodu dle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. tomuto odpovídá, považuje ji však za nedůvodnou. Soudy se totiž při posuzování podmínek pro konání řízení proti uprchlému neomezily pouze na konstatování, že obviněnému se nepodařilo do ciziny doručit předvolání k hlavnímu líčení, popř. další zásilky, ale činily i další opatření ke zjištění současného místa pobytu obviněného. Za situace, kdy dovolatel ve svém mimořádném opravném prostředku však připouští, že se nezdržuje na adrese, kterou sdělil orgánům činným v trestním řízení, považuje za bezpředmětné jeho námitky týkající se nedodržení správného formálního postupu při doručování. Poukázal přitom na to, že v záhlaví dovolání přitom nadále dovolatel uvádí jako místo svého trvalého pobytu tutéž adresu, kterou dne 10. 4. 2003 uvedl při rozhodování o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody a na niž mu byly neúspěšně doručovány zásilky orgánů činných v trestním řízení. Přitom jako podatel ústavní stížnosti musí mít dovolatel povědomost o tom, že trestní řízení proti němu není definitivně skončeno. Jestliže tedy nesdělil orgánům činným v trestním řízení změnu své adresy a

dokonce ani v rámci mimořádného opravného prostředku neuvedl adresu, na které se v současné době fakticky zdržuje, resp. jestliže tuto adresu obviněný nesdělil ani svému obhájci, nezbyvá než učinit závěr, že tají místo svého pobytu před orgány činnými v trestním řízení a že se tudíž pobytem v cizině vyhýbá trestnímu řízení. Námitky, které obviněný uplatnil v rámci dovolacího důvodu dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. tomuto důvodu dle jeho názoru obsahově neodpovídají, ani je nepovažuje za důvodné, když v podrobnostech odkázal na to, co uvedl k námitkám ohledně druhého obviněného R. T.

Ve svém vyjádření k námitkám uplatněným R. T. pak státní zástupce uvedl, že jde o námitky výlučně skutkového charakteru, které deklarovanému dovolacímu důvodu dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obsahově neodpovídají, když ani z odůvodnění nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV.ÚS 37/03, nevyplývá existence extrémního rozporu vykonaných skutkových zjištění a právního posouzení věci v tom smyslu, že by soudy z provedených důkazů vyvodily takové závěry, které by logicky nebylo možno učinit při žádném v úvahu přicházejícím způsobu hodnocení důkazů. Pod deklarovaný dovolací důvod lze zařadit ovšem námitky týkající se absence znaků trestného činu neoprávněného držení platební karty. I přesto, že si je vědom toho, že Ústavní soud zpochybnil existenci subjektivní stránky daného trestného činu, má za to, že pachatel trestného činu loupeže dle § 234 odst. 1 tr. zák., který se zmocní osobních věcí poškozeného, musí být minimálně srozuměn s tím, že mezi těmito věcmi bude i platební karta. Používání platebních karet je totiž mezi občany ČR značně rozšířeno, občané je běžně nosí při sobě a jejich existenci v průběhu zavazadla poškozeného, lze předpokládat v podstatě se stejnou pravděpodobností, jako existenci hotových peněz. Z toho důvodu považuje i námitku ohledně uložení úhrnného trestu za nedůvodnou. Naproti tomu s deklarovaným, jakož ani s jiným dovolacím důvodem, se obsahově nekryje námitka, podle níž uložený trest neodpovídá hlediskům ust. § 23 a § 31 tr. zák., neboť případné námitky vůči druhu a výměře uloženého trestu s výjimkou trestu odnětí svobody na doživotí lze v dovolání úspěšně uplatnit jen v rámci zákonného důvodu v ust. § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., a to jen za podmínek tam uvedených.

Ohledně obou dovolání pak uzavřel, že námitky v nich obsažené, které odpovídají deklarovaným důvodům, jsou zjevně nedůvodné a proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. obě dovolání odmítl. Současně souhlasil, aby Nejvyšší soud učinil takové rozhodnutí za podmínky § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Na tomto místě je nutno připomenout, že dovolání je mimořádný opravný prostředek a jako takový ho lze podat jen a výlučně z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř. Je tedy nezbytné vždy posoudit, zda uplatněný dovolací důvod v té které věci je právě tím, který je možno považovat za důvod uvedený v citovaném ustanovení zákona, kdy bez jeho existence nelze vůbec provést přezkum napadeného rozhodnutí. Důvod dovolání vymezený ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Poukazem na uvedený dovolací důvod se nelze v zásadě domáhat přezkoumání učiněných skutkových zjištění, pokud tato jsou takového druhu a rozsahu, že na jejich základě lze přijmout adekvátní právní závěry. Skutkový stav je tak při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny v souvislosti s provedeným dokazováním a následně právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva.

Dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. spočívá v tom, že v rozporu se zákonem se konalo hlavní líčení nebo veřejné zasedání v nepřítomnosti obviněného, ač měla být jeho přítomnost umožněna nebo zajištěna. Tím byl obviněný zkrácen na svém právu, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti a mohl se tak vyjádřit ke všem prováděným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, dále jen Listina).

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je dán tehdy, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k). Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci, ačkoliv již v předcházejícím řízení byl dán některý ze shora uvedených dovolacích důvodů. V dané věci nejde o prvou alternativu tohoto dovolacího důvodu, neboť soud druhého stupně konal odvolací řízení a o podaném opravném prostředku (odvolání) rozhodl usnesením, které přijal ve veřejném zasedání po provedeném přezkumu věci. Jedná se však o druhou alternativu uvedeného dovolacího důvodu, neboť v daném případě v řízení předcházejícím napadenému rozhodnutí byl dán důvod dovolání uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř., což znamená, že v posuzovaném případě bylo i předcházející řízení zatíženo vadami, jež svou povahou odpovídaly obsahu ustanovení § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř., na které dovolatel ve svém mimořádném opravném prostředku odkazuje a na které dovolací soud reaguje v další části tohoto svého rozhodnutí (uvedeno níže).

Jako důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. d) ve spojení s písm. l) tr. ř. uvedl dovolatel V. D., že v jeho případě bylo porušeno ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení, resp. ve veřejném zasedání, neboť proti němu bylo vedeno řízení jako proti uprchlému, pro což ovšem dle jeho názoru nebyly splněny všechny podmínky. V tomto ohledu je nutno dovolateli přisvědčit. Dle ust. § 302 tr. ř. platí, že řízení proti uprchlému lze vést proti tomu, kdo se vyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá. V daném případě vyšly soudy z první varianty, přičemž důvodem tohoto jejich postupu bylo zjištění, že veškeré poštovní zásilky, které mu byly zaslány, a to předvolání k hlavnímu líčení na den 27. 1. 2005, jakož i usnesení o nákladech řízení, se z jeho adresy na Ukrajině, již udal před svým vyhoštěním, vrátily jako nedoručené, když jako důvod bylo v jednom případě na doručence vyznačeno „décédé“, což by mělo dle vyjádření pracovnice pošty znamenat „zemřelý“, na ostatních doručenkách bylo jako důvod vrácení zásilek vyznačeno: „inconnu“ - neznámý, „refusé“ - odmítl (viz č. l. 240 - 241, 263, 304). Proto soud prvního stupně rozhodl v hlavním líčení dne 27. 1. 2005, že ve vztahu k němu bude konáno řízení proti uprchlému (viz č. l. 274). Na základě prostudování spisu ovšem dovolací soud zjistil, že se následně pokoušel Krajský soud v Plzni jako soud odvolací před konáním veřejného zasedání ověřit, zda dovolatel skutečně zemřel, a to prostřednictvím mezinárodního odboru ministerstva spravedlnosti ČR a Interpolu (viz č. l. 319 - 321), přičemž z tohoto důvodu také vyloučil rozhodování o odvolání V. D. k samostatnému řízení. Na základě tohoto postupu se sice nepodařilo do doby konání veřejného zasedání tuto informaci (o údajném úmrtí obviněného) ověřit, nicméně z materiálů, které byly Interpolem odvolacímu soudu poskytnuty dne 20. 12. 2005, vyšlo najevo, že dovolatel podle všeho na Ukrajině změnil pobyt, když ve zprávě z tohoto data, kterou Interpol soudu poskytl, je uvedena i jeho nová přesná (viz č. l. 331). Jak dále ze spisu vyplývá, Krajský soud tuto informaci ignoroval, na nově zjištěné adrese dovolatele nekontaktoval, a dne 9. 2. 2006 a 29. 6. 2006 konal veřejná zasedání o odvoláních obou obviněných, přičemž vůči dovolateli i nadále jako proti uprchlému (viz č. l. 332, 338 - 339).

S takovýmto postupem odvolacího soudu ovšem nelze souhlasit. Soud má v každém stadiu řízení zjišťovat, zda podmínky pro řízení proti uprchlému trvají. V daném případě se odvolací soud dozvěděl, že dovolatel změnil adresu svého pobytu na Ukrajině, jakož i přesný údaj o adrese, na níž by se obviněný měl dle všeho nacházet. Vzhledem k tomu, že mu na tuto adresu předvolání k veřejnému zasedání nedoručil (ani se o to nepokusil) a veřejné zasedání konal v jeho nepřítomnosti, má dovolací soud za to, že v této fázi bylo právo obviněného být přítomen jednání, porušeno. Řízení proti uprchlému podle § 302 an. tr. ř. je závažným zásahem do zákonných práv obviněného, kterému není umožněno je v plné šíři uplatnit, a proto je nezbytné, aby před rozhodnutím o takovém způsobu řízení byly vyčerpány všechny možnosti a zákonné nástroje pro objasnění otázky, proč se obviněný na předvolání nedostavuje. Rozhodně nemůže pro zahájení řízení proti uprchlému postačovat pouhé konstatování, že se obviněný nezdržuje v místě svého bydliště, byť by taková úvaha mohla vycházet z opakovaně nevyzvednutých obsílek či předvolání zasílaných mu policejními orgány nebo soudem. Vždy je potřeba činit i další úkony a kroky, které mohou dát odpověď na otázku, na jakém místě se obviněný nalézá či proč se v místě svého bydliště nenachází (srov. nález sp. zn. IV. ÚS 200/96, 6 Tdo 1426/2003). Dle názoru dovolacího soudu tedy krajský soud sice takové kroky učinil a prostřednictvím Interpolu novou adresu dovolatele zjistil, ale na toto zjištění již nereagoval, obviněnému se na jeho nově zjištěnou adresu předvolání k veřejnému zasedání doručit nepokusil a konal veřejné zasedání bez jeho přítomnosti. Nejvyšší soud je přesvědčen, že v dané situaci nebyly podmínky uvedené v § 302 odst. 1 tr. ř. splněny, neboť odvolací soud zjevně nevyčerpal všechny možnosti pro zajištění přítomnosti dovolatele u veřejného zasedání. Jelikož řízení proti uprchlému bude namísto tehdy, není-li známo, kde se obviněný v cizině zdržuje, měl se nejprve pokusit doručit předvolání na novou adresu, jež mu byla Interpolem poskytnuta, a teprve poté, co by takové doručení bylo neúspěšné, konat případně veřejné zasedání o odvolání bez jeho osobní účasti.

K námitce V. D. týkající se toho, že na Ukrajinu není přípustné přímé doručování soudních písemností poštou, nýbrž pouze prostřednictvím justičního orgánu, dovolací soud poznamenává, že rovněž této nutno přisvědčit. Dle ust. § 375 tr. ř. platí, že podle ustanovení hlavy dvacáté páté trestního řádu upravující právní styk s cizinou se postupuje jen tehdy, nestanoví-li vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, jinak. Doručování se pak věnuje ust. § 379 odst. 2 tr. ř. dle něhož doručení písemnosti v trestním řízení osobě v cizím státě poštou je možné, jen stanoví-li tak vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána. Shodně stanoví „Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 23. 2. 2005, č. j. 81/2002-MO-J/142 o postupu soudů ve styku s cizinou ve věcech trestních“ (dále jen Instrukce) v § 12, dle něhož, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, může soud písemnosti adresátům na území cizího státu doručovat přímo poštou podle předpisů platných pro poštovní styk, když v odst. 2 písm. a) citovaného ustanovení je v seznamu takových mezinárodních smluv, které přímé doručování umožňují uveden mj. „Druhý dodatkový protokol z 8. 11. 2001 z 20. 4. 1959 - čl. 16“. Ukrajina je sice smluvním státem Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních (viz příloha č. 7/A Instrukce), Dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních (viz příloha 8/A Instrukce), nikoliv ovšem již citovaného Druhého dodatkového protokolu (viz příloha 9/A Instrukce), v jehož čl. 16 je toto přímé doručování poštou upraveno. Konzulární úmluva mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik, vyhl. pod č. [143/1973](#) Sb., žádná pravidla o doručování soudních písemností mezi Českou republikou a Ukrajinou

rovněž neobsahuje. V daném případě je tedy zjevné, že jelikož ve vztahu České republiky a Ukrajiny neexistuje multilaterální ani bilaterální smlouva, resp. platné smlouvy neupravují tuto formu justiční spolupráce, je nutno postupovat výlučně podle hlavy dvacáté páté trestního řádu. Pravomoc orgánů činných v trestním řízení k provádění procesních úkonů je totiž projevem suverenity příslušného státu (České republiky). Orgán činný v trestním řízení (§ 12 odst. 1 tr. ř.) proto není oprávněn vykonávat procesní úkony na území jiného státu, když shodně platí, že cizí orgány obdobného druhu nemohou vykonávat takové úkony na území České republiky. O provedení procesního úkonu je tak nutno požádat příslušný orgán státu, na jehož území má být úkon proveden.

Co se týče dovolání podaného V. D., je proto na místě považovat jím uplatněné dovolací námítky ve vztahu k uplatněnému dovolacímu důvodu dle § 265b odst. 1 písm. d) a l) tr. ř. nejenom za právně relevantní, ale i důvodné. Je totiž zřejmé, že v řešeném případě soudy pochybily, když obviněnému předvolání, jakož i ostatní písemnosti, doručovaly přímo poštou, neboť ve vztahu k Ukrajině měly postupovat konkrétně dle pravidel stanovených v § 62 odst. 1 tr. ř. a v § 425 an. tr. ř. upravujících dožadání, a předvolání dovolatele k hlavnímu líčení i k veřejnému zasedání, jakož i ostatní písemnosti doručovat prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti České republiky. Vzhledem k tomu, že ze spisu je patrné, že rovněž druhému dovolateli, R. T., bylo během trestního řízení doručováno nesprávně přímo poštou na jeho adresu na Ukrajině (viz č. l. 255, 332, 371), shledal dovolací soud takový postup vadným i vůči jeho osobě. Protože důvod, z něhož rozhodl dovolací soud ve prospěch prvního dovolatele V. D., prospívá též druhému z dovolatelů, rozhodl též v jeho prospěch ve smyslu § 265k odst. 2 tr. ř. (poslední věta) ve spojení s § 261 tr. ř. tak, že zrušil napadená rozhodnutí, jakož i řízení jim předcházející ve vztahu k oběma dovolatelům. Dovolací soud tak v projednávaném případě dospěl k závěru, že řízení předcházející dovoláním napadenému rozhodnutí trpí vadou, kterou v rámci řízení o dovolání nelze napravit, a proto rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a vrátil věc soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí

K odstranění podstatných procesních vad způsobených nesprávným doručováním na Ukrajinu, jejichž důsledkem bylo závažné porušení práva obviněných na obhajobu, je proto nezbytné provést řízení před soudy obou stupňů znovu, a to za důsledného respektování ustanovení o právu obviněného být přítomen hlavnímu líčení, resp. veřejnému zasedání, a to při dodržení příslušných ustanovení trestního řádu upravujících právní styk s cizinou.

V souladu s ust. § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil dovolací soud také všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Okresnímu soudu Plzeň - město podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Při tomto svém novém rozhodování bude nutno, aby soud vzal do úvahy pravidla pro právní styk s cizinou obsažená v hlavě dvacáté páté trestního řádu a oběma obviněným doručoval v souladu s příslušnými ustanoveními platnými pro doručování soudních písemností do ciziny. S ohledem na uvedené se již dovolací soud detailně nezabýval další argumentací dovolatelů, když ovšem bude v dalším řízení povinností soudů se důsledně zabývat i obsahem namítaného nálezu Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 37/03, zejména z hlediska subjektivní stránky trestného činu neoprávněného držení platební karty podle § 249b tr. zák. Pro úplnost dovolací soud dodává, že v dalším řízení je nalézací soud vázán právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto rozhodnutí o dovolání (§ 265s odst. 1 tr. ř.).

Rozhodnutí soudů I. i II. stupně byla zrušena jen v důsledku dovolání podaných ve prospěch obviněných, takže v novém řízení nemůže dojít ke změně rozhodnutí v jejich neprospěch (§ 265s odst. 2 tr. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)

- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícím soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)